

2 ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.4 OBOLEVNOST

2.4.2 RAK

Leta 2011 je v Sloveniji za rakom na novo zbolelo 12.922 ljudi, umrlo pa jih je zaradi njega 5.864. Takih, ki jim je bila tekom življenja že postavljena diagnoza rak, je bilo konec decembra 2011 85.504. Število zbolelih se vsako leto zveča za približno 3 odstotke. Najpogosteje zbolevajo za raki debelega črevesa in danke; samo med moškimi je najpogostejši rak prostate, med ženskami pa rak dojke. Preživetje slovenskih bolnikov z rakom se s časom izboljšuje, saj v zadnjih letih že več kot polovica zbolelih živi več kot pet let po postavitvi diagnoze.

Osnovni kazalniki bremena raka kažejo, da spada rak med največje javnozdravstvene probleme v Sloveniji. Leta 2011 je namreč za rakom na novo zbolelo 12.922 ljudi, 7.162 moških in 5.760 žensk. Zaradi raka je tega leta umrlo 5.864 ljudi, 3.266 moških in 2.598 žensk. Med nami so konec leta 2011 živeli 85.504 ljudje, ki jim je bila tekom življenja že postavljena diagnoza rak. Med njimi je značilno več žensk (48.484), saj moški (37.020) zbolevajo za bolj usodnimi oblikami rakov.

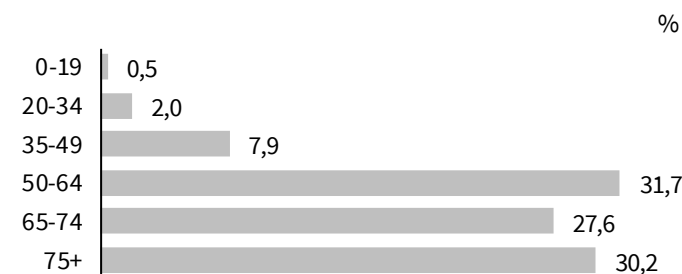
2.4.2 Graf 1: **Breme raka**, Slovenija, 2011

Breme raka	Moški	Ženske	SKUPAJ
Incidenca	7.162	5.760	12.922
Umrljivost	3.266	2.598	5.864
Prevalenca	37.020	48.484	85.504

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

Starostna struktura zbolelih za rakom v Sloveniji leta 2011 kaže, da je rak bolezen starejših ljudi, saj je ob diagnozi 89,5 % zbolelih starejših od 50 let, več kot polovica pa jih ima 65 let ali več. Po podatkih Registra raka Republike Slovenije (RRRS) je mogoče predvideti, da bo od rojenih leta 2011 za rakom do 75. leta starosti zbolel eden od dveh moških in ena od treh žensk.

2.4.2 Graf 2: **Odstotni delež incidence vseh rakov** po starostnih skupinah, Slovenija, 2011

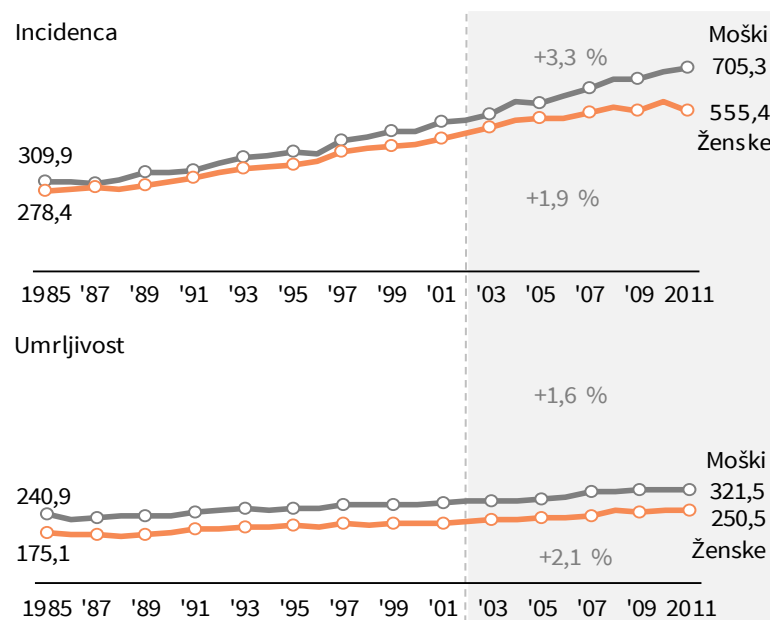

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

Časovna trenda incidence in umrljivosti raka pri obeh spolih nakazujeta rast bremena raka pri nas. V zadnjih desetih letih se je incidenca raka v Sloveniji zvečala za 33 % med moškimi in za 25 % med ženskami, umrljivost pa za 18 % pri moških in 23 % pri ženskah. Več kot polovica zvečanja incidence gre na račun staranja prebivalstva – starostno standardizirana incidenčna stopnja raka je vsako leto višja za dober odstotek. Starostno standardizirana umrljivostna stopnja pa se celo manjša, in sicer za približno 1 % letno.

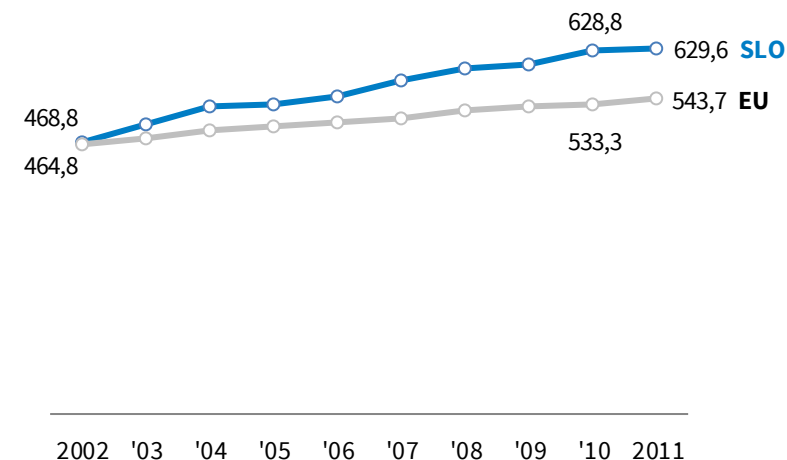
2.4.2 Graf 3: **Groba incidenčna in umrljivostna stopnja raka** po spolu s povprečno letno spremembo¹⁾ za zadnjih 10 let, Slovenija, 1985–2011

¹⁾ Povprečna letna sprememba je statistično značilna pri stopnji tveganja 0,05.
Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

Primerjava rasti incidence raka med Slovenijo in evropskim povprečjem kaže na precej hitrejšo rast števila zbolelih v Sloveniji v zadnjih desetih letih. V Sloveniji smo imeli v letu 2011 s 630 zbolelimi na 100.000 prebivalcev v primerjavi z evropskim povprečjem incidenčno stopnjo višjo za 16 %, medtem ko sta bili leta 2002 incidenci povsem primerljivi.

2.4.2 Graf 4: **Časovni trend grobe incidenčne stopnje vseh rakov**, Slovenija in EU, 2002–2011

Vir: WHO <http://data.euro.who.int/hfad/>, 2015

I. INCIDENČNE MERE RAKA

2.4.2 Tabela 1: **Incidenca raka** po najpogostejših lokacijah, spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2011

Lokacija po MKB-10			0-19	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	SKUPAJ
Želodec	C16	Moški	-	4	23	78	89	108	302
		Ženske	-	4	16	40	35	100	195
Debelo črevo	C18	Moški	-	1	22	192	193	148	556
		Ženske	2	-	23	118	112	160	415
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	1	3	29	32	20	85
		Ženske	-	-	4	10	18	24	56
Rektum	C20	Moški	-	1	25	135	107	81	349
		Ženske	-	1	19	48	46	57	171
Sapnici in pljuča	C34	Moški	-	2	31	332	251	203	819
		Ženske	-	-	22	144	97	113	376
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	-	15	60	254	352	369	1.050
		Ženske	1	15	68	223	246	501	1.054
Dojka	C50	Moški	-	-	4	2	6	2	14
		Ženske	-	19	179	444	249	252	1.143
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	18	42	44	16	22	142
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	17	142	67	75	301
Prostata	C61	Moški	-	-	21	525	647	346	1.539
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	37	99	258	830	612	612	2.448
		Ženske	29	77	190	512	390	709	1.907
Vsi raki SKUPAJ	C00-C96	Moški	37	123	447	2.377	2.289	1.889	7.162
		Ženske	32	134	580	1.725	1.276	2.013	5.760

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

2.4.2 Tabela 2: **Groba in starostno specifična incidenčna stopnja raka** po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2011

Lokacija po MKB-10			na 100.000 prebivalcev						SKUPAJ
			0-19	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	
Želodec	C16	Moški	-	1,8	9,7	35,7	108,3	202,8	29,7
		Ženske	-	2,0	7,2	18,6	35,3	93,8	18,8
Debelo črevo	C18	Moški	-	0,4	9,3	87,8	235,0	277,9	54,7
		Ženske	1,0	-	10,3	54,9	112,9	150,1	40,0
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	0,4	1,3	13,3	39,0	37,5	8,4
		Ženske	-	-	1,8	4,6	18,1	22,5	5,4
Rektum	C20	Moški	-	0,4	10,6	61,7	130,3	152,1	34,4
		Ženske	-	0,5	8,5	22,3	46,4	53,5	16,5
Sapnici in pljuča	C34	Moški	-	0,9	13,1	151,9	305,6	381,2	80,6
		Ženske	-	-	9,9	67,0	97,8	106,0	36,3
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	-	6,7	25,4	116,2	428,5	692,8	103,4
		Ženske	0,5	7,4	30,6	103,8	248,0	470,0	101,6
Dojka	C50	Moški	-	-	1,7	0,9	7,3	3,7	1,4
		Ženske	-	9,3	80,6	206,7	251,0	236,4	110,2
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	8,8	18,9	20,5	16,1	20,6	13,7
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	7,6	66,1	67,5	70,4	29,0
Prostata	C61	Moški	-	-	8,9	240,1	787,6	649,7	151,6
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	18,3	44,4	109,2	379,7	745,0	1.149,1	241,1
		Ženske	15,2	37,8	85,5	238,3	393,1	665,2	183,9
Vsi raki SKUPAJ	C00-C96	Moški	18,3	55,2	189,2	1.087,3	2.786,6	3.546,9	705,3
		Ženske	16,8	65,8	261,1	803,0	1.286,3	1.888,5	555,4

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

2.4.2 Tabela 3: **Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja raka** po najpogostejših lokacijah raka in spolu, Slovenija, 2002–2011

Lokacija-MKB		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Moški											
Prostata	C61	56,5	56,4	72,2	81,5	78,1	92,3	102,8	111,1	104,6	124,1
Koža, razen melanoma	C44	63,1	73,1	72,3	73,8	78,2	78,5	84,3	78,5	86,0	85,0
Debelo črevo in danko	C18-C20	68,5	67,3	69,4	64,5	67,8	69,8	71,8	79,1	84,1	80,4
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	79,2	86,1	88,2	79,3	83,6	79,1	77,6	71,1	70,7	66,4
Glava in vrat	C00-C14, C30-C32	34,8	32,1	36,3	31,1	32,2	34,0	31,7	31,6	35,0	29,3
Vsi raki SKUPAJ	C00-C96	478,3	499,6	530,4	517,0	535,0	545,6	564,3	562,7	572,4	583,8
Ženske											
Dojka	C50	82,6	87,9	84,8	85,1	85,6	87,1	87,3	83,9	93,3	82,4
Koža, razen melanoma	C44	49,0	57,3	56,2	54,6	58,6	58,3	66,0	60,6	64,7	61,5
Debelo črevo in danko	C18-C20	34,8	36,7	38,7	34,2	36,2	39,0	39,7	39,6	44,1	40,8
Sapnik, sapnici in pljuča	C33-C34	19,7	21,0	21,1	21,9	20,6	23,7	21,2	23,7	25,2	25,1
Glava in vrat	C00-C14, C30-C32	6,2	4,9	6,7	7,1	5,4	6,1	5,3	7,2	6,0	6,7
Vsi raki SKUPAJ	C00-C96	349,3	372,8	374,7	370,1	370,4	386,2	394,3	376,5	400,1	378,7

¹⁾Evropski standard

Vir: Rak v Sloveniji 2002–2011, RRRS, 2005–2015

II. UMR LJIVOSTNE MERE RAKA

2.4.2 Tabela 4: **Umr ljivost za rakom** po najpogostejših lokacijah, spolu in starosti, Slovenija, 2011

Lokacija po MKB-10			0-19	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	SKUPAJ
Želodec	C16	Moški	-	-	9	50	68	99	226
		Ženske	-	-	9	24	29	92	154
Debelo črevo	C18	Moški	-	1	8	40	83	129	261
		Ženske	-	-	6	29	42	142	219
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	-	1	7	6	15	29
		Ženske	-	-	1	5	8	19	33
Rektum	C20	Moški	-	-	6	36	37	60	139
		Ženske	-	-	2	17	17	54	90
Sapnici in pljuča	C34	Moški	-	1	21	275	249	240	786
		Ženske	-	-	16	104	78	130	328
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	-	-	-	2	1	11	14
		Ženske	-	-	-	-	-	19	19
Dojka	C50	Moški	-	-	-	-	2	1	3
		Ženske	-	1	31	96	72	207	407
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	8	15	6	13	42
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	-	6	13	37	56
Prostata	C61	Moški	-	-	-	23	80	284	387
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	3	15	76	385	420	522	1.421
		Ženske	3	8	49	201	265	724	1.250
Vsi raki SKUPAJ	C00-C96	Moški	3	17	121	818	946	1.361	3.266
		Ženske	3	9	122	497	530	1.437	2.598

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

2.4.2 Tabela 5: Groba in starostno specifična umrljivostna stopnja raka po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2011

Lokacija po MKB-10			na 100.000 prebivalcev						
			0-19	20-34	35-49	50-64	65-74	75+	SKUPAJ
Želodec	C16	Moški	-	-	3,8	22,9	82,8	185,9	22,3
		Ženske	-	-	4,1	11,2	29,2	86,3	14,8
Debelo črevo	C18	Moški	-	0,4	3,4	18,3	101,0	242,2	25,7
		Ženske	-	-	2,7	13,5	42,3	133,2	21,1
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	-	-	0,4	3,2	7,3	28,2	2,9
		Ženske	-	-	0,5	2,3	8,1	17,8	3,2
Rektum	C20	Moški	-	-	2,5	16,5	45,0	112,7	13,7
		Ženske	-	-	0,9	7,9	17,1	50,7	8,7
Sapnici in pljuča	C34	Moški	-	0,4	8,9	125,8	303,1	450,6	77,4
		Ženske	-	-	7,2	48,4	78,6	122,0	31,6
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	-	-	-	0,9	1,2	20,7	1,4
		Ženske	-	-	-	-	-	17,8	1,8
Dojka	C50	Moški	-	-	-	-	2,4	1,9	0,3
		Ženske	-	0,5	14,0	44,7	72,6	194,2	39,2
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	3,6	7,0	6,0	12,2	4,0
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	-	-	-	2,8	13,1	34,7	5,4
Prostata	C61	Moški	-	-	-	10,5	97,4	533,3	38,1
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	1,5	6,7	32,2	176,1	511,3	980,1	139,9
		Ženske	1,6	3,9	22,1	93,6	267,1	679,2	120,5
Vsi raki SKUPAJ	C00-C96	Moški	1,5	7,6	51,2	374,2	1.151,7	2.555,5	321,6
		Ženske	1,6	4,4	54,9	231,4	534,3	1.348,2	250,5

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

III. PREVALENČNE MERE RAKA

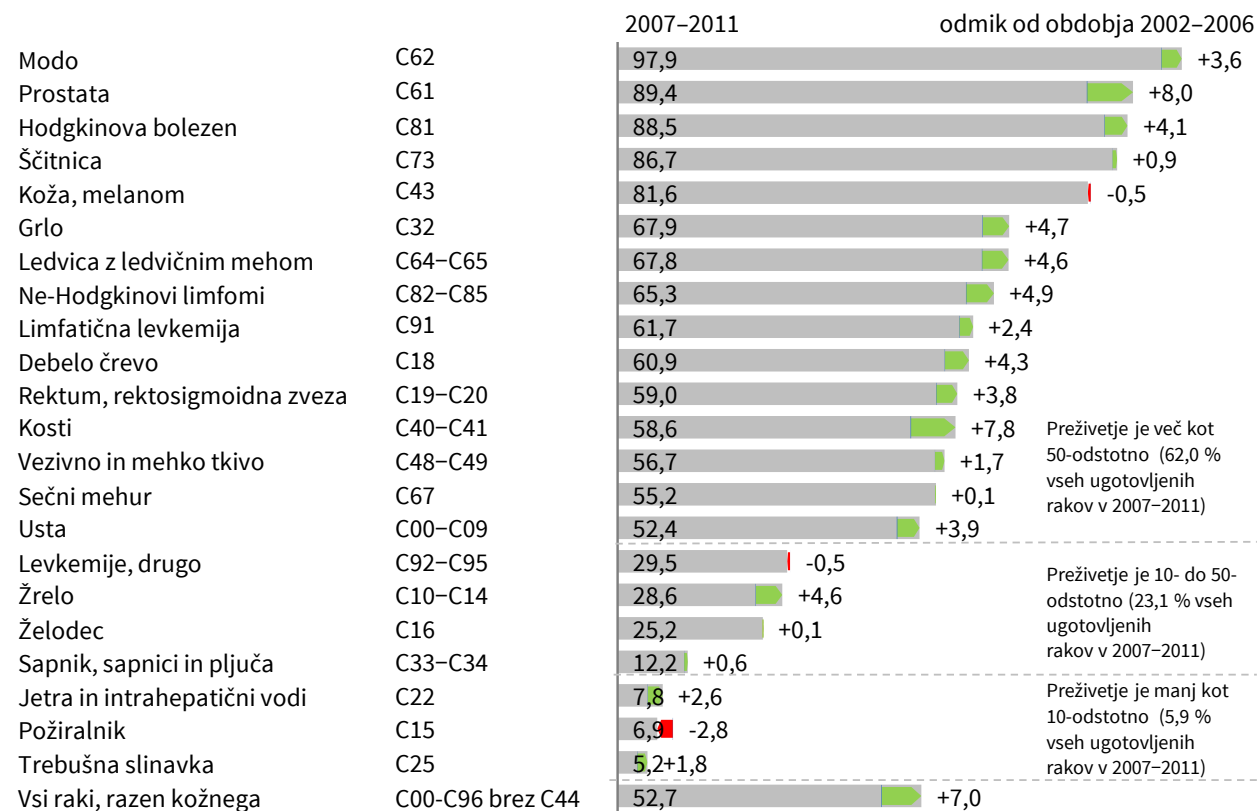
2.4.2 Tabela 6: **Prevalenca raka** po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 31. 12. 2011

Lokacija po MKB-10		Leta po diagnozi				Celotna prevalenca ¹⁾	
			<1	1-4	5-9	10+	
Želodec	C16	Moški	194	291	236	317	1.038
		Ženske	117	213	175	299	804
Debelo črevo	C18	Moški	462	1.138	667	654	2.921
		Ženske	334	904	629	767	2.634
Rektum in rektosigmoidna zveza	C19	Moški	375	966	607	554	2.502
		Ženske	194	636	421	587	1.838
Sapnici in pljuča	C34	Moški	474	576	314	310	1.674
		Ženske	250	329	135	126	840
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	1.031	3.369	2.628	2.594	9.622
		Ženske	1.041	3.659	3.042	3.304	11.046
Dojka	C50	Moški	13	25	17	28	83
		Ženske	1.082	3.986	3.735	5.226	14.029
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-
		Ženske	130	410	656	2.365	3.561
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-
		Ženske	285	941	970	1.947	4.143
Prostata	C61	Moški	1.469	3.974	2.135	872	8.450
		Ženske	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	1.691	3.933	2.996	4.428	10.730
		Ženske	1.308	3.433	2.822	4.225	9.591
Vsi raki SKUPAJ	C00-C96	Moški	5.709	14.272	9.600	9.757	37.020
		Ženske	4.741	14.520	12.585	18.845	48.484

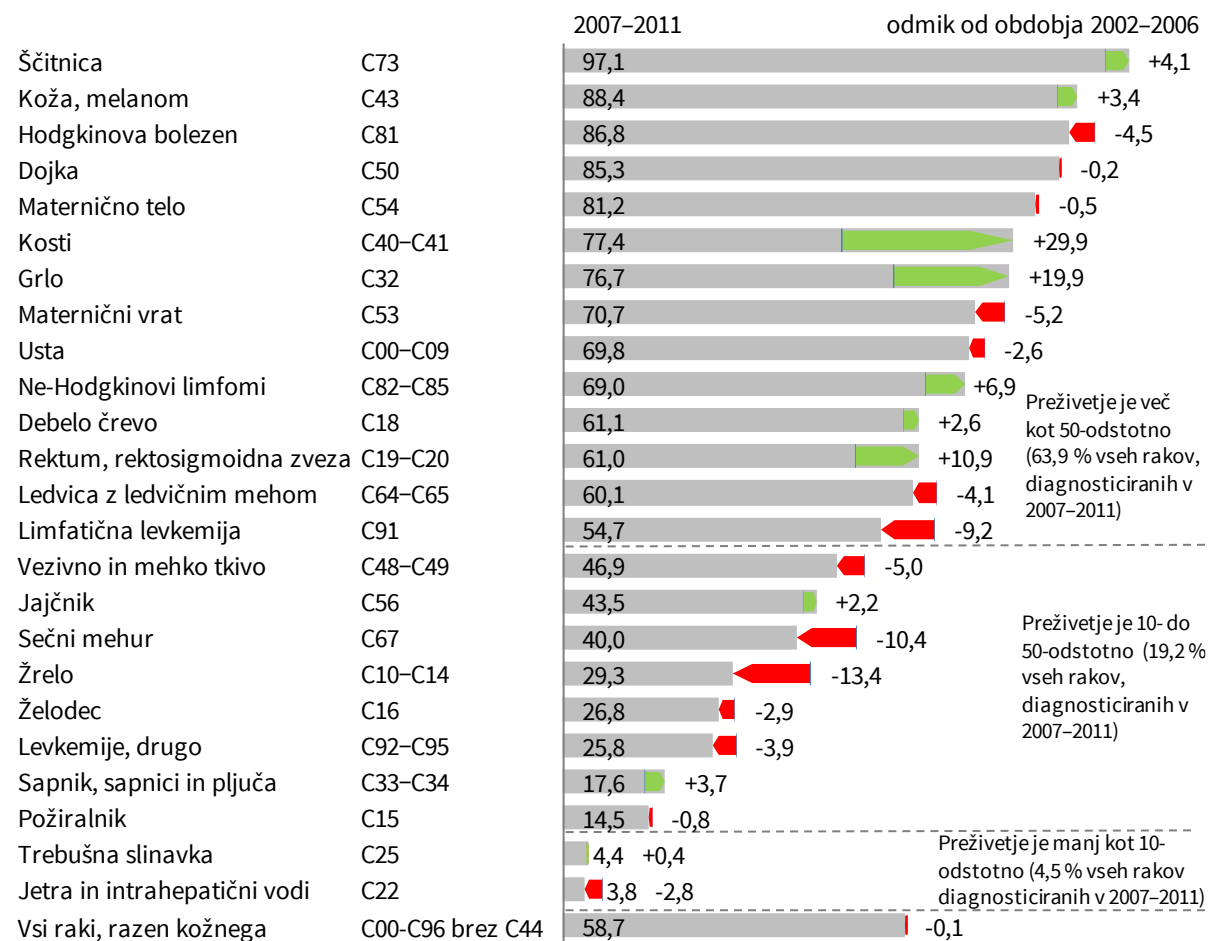
¹⁾ Pri posameznih lokacijah je pri prikazu prevalence oseba z več raki vključena v vsako lokacijo, pri vseh lokacijah skupaj pa se v prevalenci tudi oseba z več raki šteje samo enkrat.
Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

IV. PREŽIVETJE

2.4.2 Graf 5: **Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2002–2006 in 2007–2011, po lokaciji – MOŠKI, Slovenija**

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

2.4.2 Graf 6: **Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2002–2006 in 2007–2011, po lokaciji – ŽENSKE, Slovenija**

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

REGIONALNI DEL

I. INCIDENČNE MERE RAKA

2.4.2 Tabela 7: **Incidenca raka** po najpogostejših lokacijah, spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2011

Lokacija po MKB-10			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeoposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Želodec C16	Moški		14	66	12	45	9	7	16	67	28	3	14	21	302
	Ženske		13	35	10	31	7	6	14	41	12	5	9	12	195
Debelo črevo C18	Moški		25	87	17	70	10	23	39	140	64	14	34	33	556
	Ženske		18	65	13	45	7	11	18	127	41	7	38	25	415
Rektosigmoidna zveza C19	Moški		7	14	3	11	4	3	6	22	3	2	6	4	85
	Ženske		2	11	3	5	3	2	9	13	3	-	4	1	56
Rektum C20	Moški		33	63	11	50	8	11	25	83	37	8	8	12	349
	Ženske		6	45	11	21	6	2	6	44	12	3	9	6	171
Sapnici in pljuča C34	Moški		56	114	35	92	28	26	68	218	86	15	37	44	819
	Ženske		16	46	20	40	12	15	25	99	47	10	23	23	376
Druge maligne neoplazme kože C44	Moški		67	120	47	120	17	31	82	322	93	18	55	78	1.050
	Ženske		57	115	44	133	13	36	95	321	104	16	45	75	1.054
Dojka C50	Moški		-	3	-	2	-	2	-	3	3	1	-	-	14
	Ženske		40	193	32	124	20	40	64	347	114	35	62	72	1.143
Maternični vrat C53	Moški		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ženske		13	27	3	15	4	10	9	33	13	2	5	8	142
Maternično telo C54	Moški		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ženske		21	59	8	41	6	12	19	69	22	7	20	17	301
Prostata C61	Moški		182	217	36	125	17	55	122	451	159	29	89	57	1.539
	Ženske		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije	Moški		152	364	63	255	65	70	181	713	245	64	130	146	2.448
	Ženske		107	232	61	243	49	60	115	524	224	52	133	107	1.907
Vsi raki SKUPAJ C00-C96	Moški		536	1.048	224	770	158	228	539	2.019	718	154	373	395	7.162
	Ženske		293	828	205	698	127	194	374	1.618	592	137	348	346	5.760

Vir: Rak v Sloveniji 2011, RRRS, 2015

2.4.2 Tabela 8: **Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja raka** po najpogostejših lokacijah, spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2011

na 100.000 prebivalcev

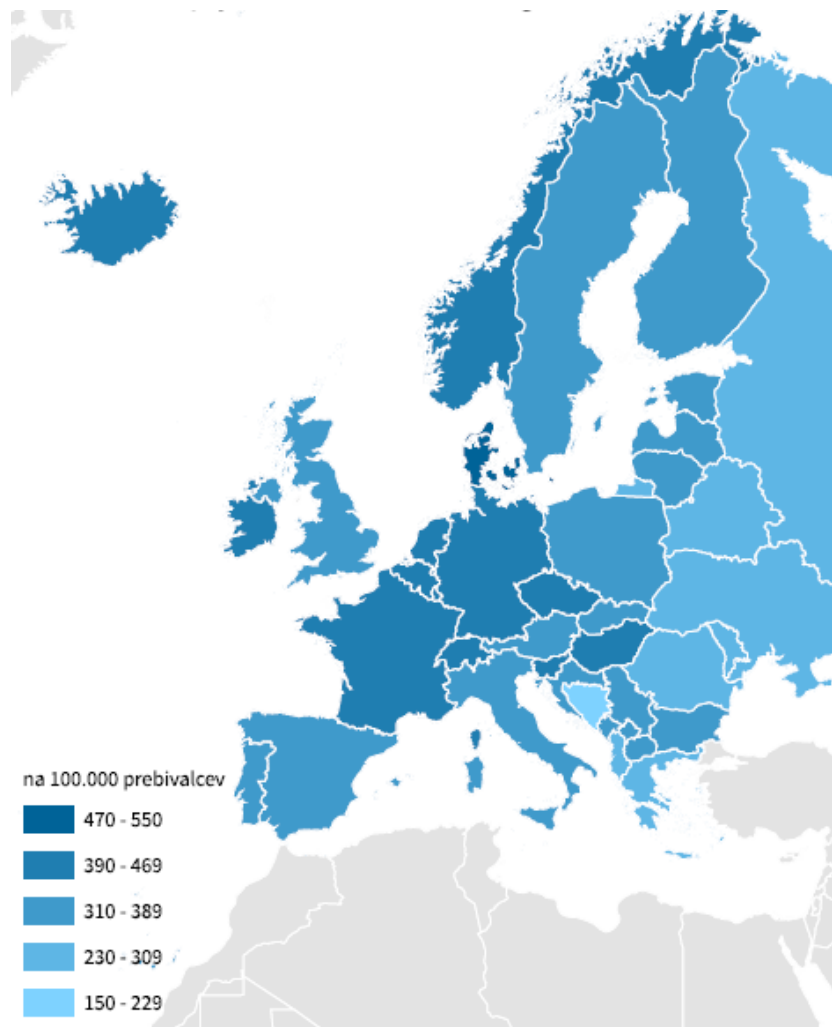
Lokacija po MKB-10			Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Želodec	C16	Moški	19,5	33,3	26,2	30,4	31,9	16,3	19,4	21,7	21,8	8,4	18,8	28,0	24,6
		Ženske	11,5	12,7	18,0	15,5	22,4	7,2	12,4	9,3	7,9	13,3	8,0	10,4	11,4
Debelo črevo	C18	Moški	34,2	43,1	37,6	46,0	36,5	52,7	47,0	46,1	52,9	41,4	44,1	44,9	45,2
		Ženske	17,6	26,5	25,6	22,8	18,7	23,4	18,3	31,5	28,9	13,1	32,1	26,2	26,2
Rektosigmoidna zveza	C19	Moški	9,6	7,1	6,2	7,1	13,7	6,6	7,8	7,2	2,6	6,5	7,3	6,7	6,9
		Ženske	2,3	4,0	6,1	2,6	10,0	3,2	7,3	3,0	1,5	-	2,6	1,0	3,3
Rektum	C20	Moški	44,8	31,8	23,8	32,6	29,2	24,3	29,5	27,3	30,9	24,0	11,2	15,6	28,5
		Ženske	6,6	20,2	20,3	11,0	12,0	3,4	6,7	10,8	8,9	10,6	6,3	7,8	11,3
Sapnici in pljuča	C34	Moški	75,7	56,5	76,7	60,1	102,3	59,9	81,9	72,0	70,4	44,7	46,6	60,0	66,2
		Ženske	18,4	19,1	37,3	22,9	36,4	31,2	27,1	25,9	32,0	21,9	22,0	27,8	25,2
Druge maligne neoplazme kože	C44	Moški	91,8	60,7	108,9	79,3	65,4	71,2	99,4	105,8	75,2	54,7	69,7	114,0	85,5
		Ženske	48,4	40,1	76,6	68,4	30,4	58,2	89,2	76,7	64,2	30,3	35,6	79,2	62,4
Dojka	C50	Moški	-	1,5	-	1,3	-	4,2	-	1,0	2,3	3,3	-	-	1,1
		Ženske	44,8	90,0	61,9	72,3	65,4	81,4	73,9	99,6	84,0	97,0	77,3	91,8	83,5
Maternični vrat	C53	Moški	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	16,5	14,0	7,4	10,2	8,8	21,9	10,4	10,5	11,0	7,4	7,2	11,3	11,4
Maternično telo	C54	Moški	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Ženske	23,5	27,4	14,0	22,9	14,9	22,5	18,3	18,9	13,6	17,6	24,5	21,6	20,7
Prostata	C61	Moški	246,2	109,6	98,6	88,3	62,6	123,0	152,6	148,5	127,9	84,6	118,4	83,1	126,8
		Ženske	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostale lokacije		Moški	216,8	186,1	144,3	171,0	236,4	168,0	224,9	237,4	207,6	189,6	175,5	215,8	204,0
		Ženske	105,2	97,2	114,4	129,9	141,4	122,0	110,3	140,3	149,7	154,7	136,8	130,5	126,8
Vsi raki SKUPAJ C00-C96		Moški	738,6	529,7	522,3	516,1	578,0	526,2	662,5	667,0	591,6	457,2	491,6	568,1	588,8
		Ženske	294,8	351,2	381,6	378,5	360,4	374,4	373,9	426,5	401,7	365,9	352,4	407,6	382,2

¹⁾ Evropski standardVir: SLORA <http://www.slora.si/>, 29. 7. 2015

MEDNARODNE PRIMERJAVE

2.4.2 Graf 7: **Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja vseh rakov (razen kožnega)** na 100.000 prebivalcev – VSI, Slovenija in EU, 2012

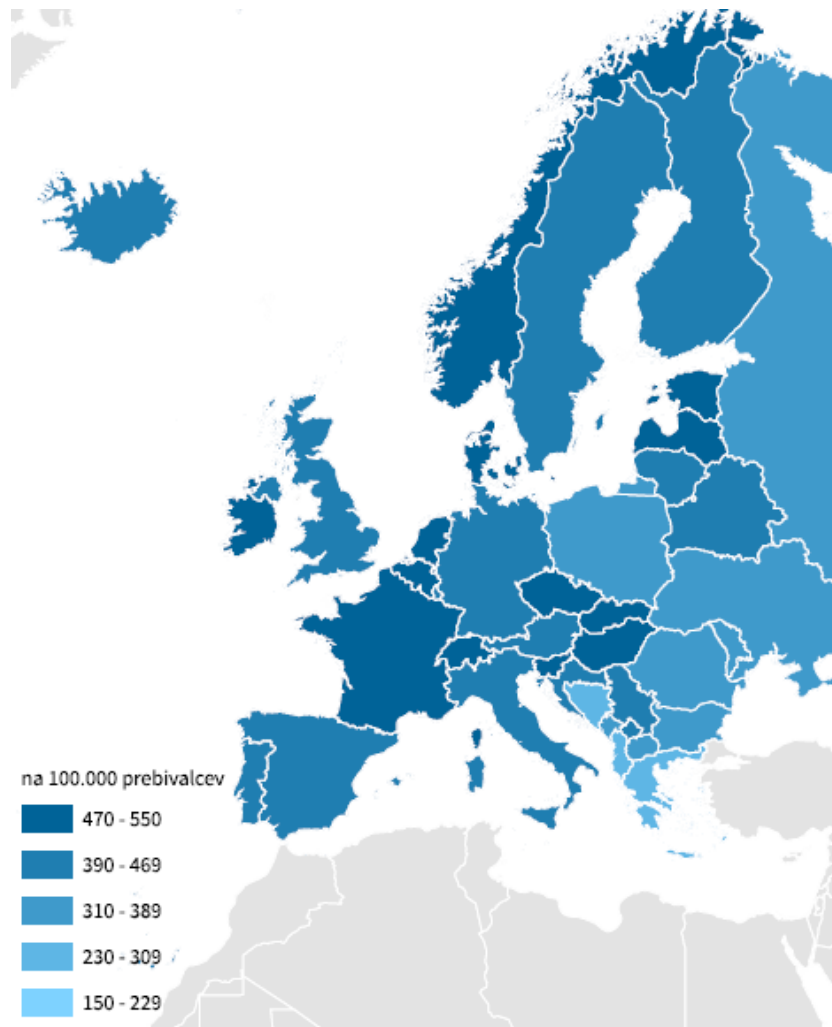

¹⁾Evropski standard

Vir: EUCAN <http://eu-cancer.iarc.fr/EUCAN/Cancer.aspx?Cancer=0#block-map-m>, 17. 8. 2015

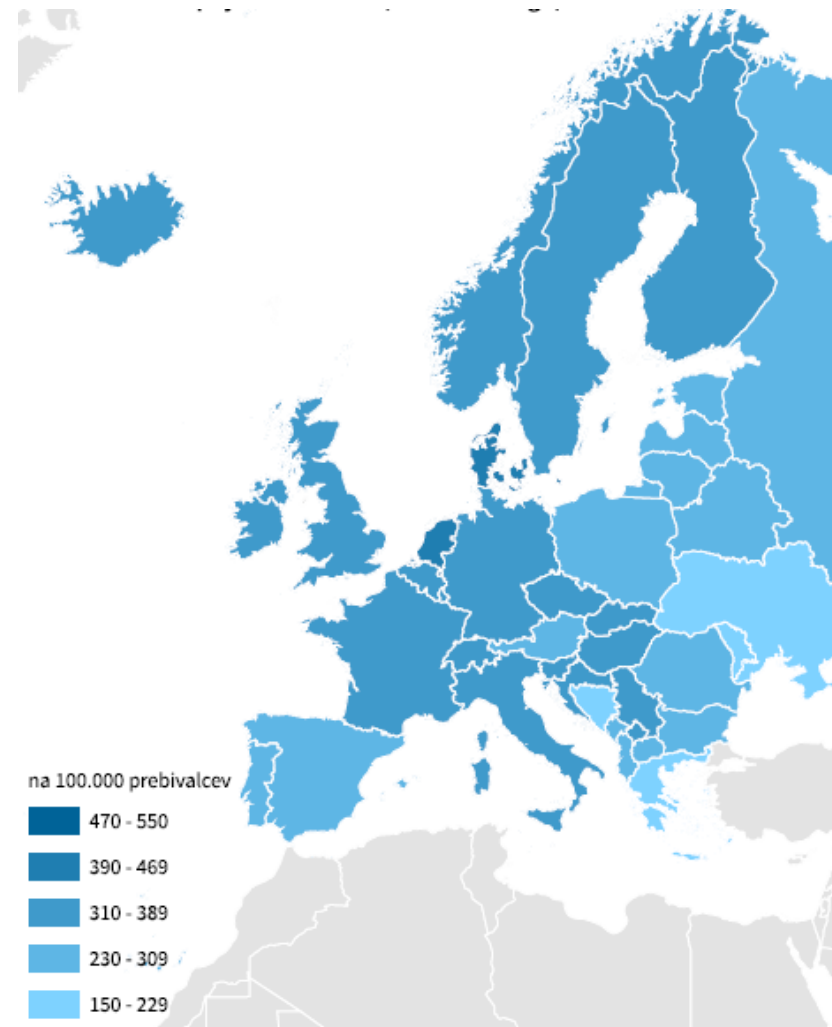
2.4.2 Graf 8: **Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja vseh rakov (razen kožnega) na 100.000 prebivalcev – MOŠKI**, Slovenija in EU, 2012

¹⁾Evropski standard

Vir: EUCAN <http://eu-cancer.iarc.fr/EUCAN/Cancer.aspx?Cancer=0#block-map-m>, 17. 8. 2015

2.4.2 Graf 9: **Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja vseh rakov (razen kožnega) na 100.000 prebivalcev – ŽENSKE**, Slovenija in EU, 2012

¹⁾Evropski standard

Vir: EUCAN <http://eu-cancer.iarc.fr/EUCAN/Cancer.aspx?Cancer=0#block-map-m>, 17. 8. 2015

SEZNAM GRAFOV IN TABEL

SEZNAM GRAFOV

2.4.2 Graf 1: Breme raka , Slovenija, 2011.....	2
2.4.2 Graf 2: Odstotni delež incidence vseh rakov po starostnih skupinah, Slovenija, 2011.....	2
2.4.2 Graf 3: Groba incidenčna in umrljivostna stopnja raka po spolu s povprečno letno spremembo ¹⁾ za zadnjih 10 let, Slovenija, 1985–2011.....	3
2.4.2 Graf 4: Časovni trend grobe incidenčne stopnje vseh rakov , Slovenija in EU, 2002–2011.....	3
2.4.2 Graf 5: Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2002–2006 in 2007–2011 , po lokaciji – MOŠKI , Slovenija, 2011.....	10
2.4.2 Graf 6: Petletno relativno preživetje bolnikov z rakom, zbolelih v letih 2002–2006 in 2007–2011 , po lokaciji – ŽENSKE , Slovenija, 2011.....	11
2.4.2 Graf 7: Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja vseh rakov (razen kožnega) na 100.000 prebivalcev – VSI , Slovenija in EU, 2012.....	14
2.4.2 Graf 8: Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja vseh rakov (razen kožnega) na 100.000 prebivalcev – MOŠKI , Slovenija in EU, 2012.....	15
2.4.2 Graf 9: Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja vseh rakov (razen kožnega) na 100.000 prebivalcev – ŽENSKE , Slovenija in EU, 2012.....	15

SEZNAM TABEL

2.4.2 Tabela 1: Incidenca raka po najpogostejših lokacijah, spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2011	4
2.4.2 Tabela 2: Groba in starostno specifična incidenčna stopnja raka po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2011	5
2.4.2 Tabela 3: Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja raka po najpogostejših lokacijah raka in spolu, Slovenija, 2002–2011.....	6
2.4.2 Tabela 4: Umrljivost za rakom po najpogostejših lokacijah, spolu in starosti, Slovenija, 2011.....	7
2.4.2 Tabela 5: Groba in starostno specifična umrljivostna stopnja raka po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 2011.....	8
2.4.2 Tabela 6: Prevalenca raka po najpogostejših lokacijah in spolu, Slovenija, 31. 12. 2011	9
2.4.2 Tabela 7: Incidenca raka po najpogostejših lokacijah, spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2011.....	12
2.4.2 Tabela 8: Starostno standardizirana¹⁾ incidenčna stopnja raka po najpogostejših lokacijah, spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2011	13

DEFINICIJE

NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
Rak	Rak (neoplazma, malignom ali maligni tumor) je bolezen, ki nastane zaradi nepopravljive spremembe v celičnem jedru (mutacija genov) v telesnih ali spolnih celicah. Spremenjene gene (mutacijo) lahko podedujemo ali pa nastane v času življenja.	Rak ni ena sama bolezen, pač pa več sto različnih, ki lahko vzniknejo v vseh tkivih in organih človeškega organizma. Razlikujejo se po pogostosti ter načinu in izidu zdravljenja, imajo pa tudi različne, bolj ali manj znane dejavnike tveganja. Rak je z redkimi izjemami bolezen starejših ljudi. Podrobnejša metodološka pojasnila so na voljo na spletnem portalu http://www.slora.si .	Cancer
Incidenca raka	Incidenca raka pomeni absolutno število vseh novih primerov raka v točno določeni populaciji v enem koledarskem letu.	Incidenca ne šteje bolnikov, pač pa primere bolezni. Tako lahko posamezna oseba, če v istem letu zbolijo za različnimi rakavimi boleznimi, prispeva v incidenco več primerov bolezni. Vir podatkov o incidenci je podatkovna zbirka Registra raka RS . V programu SLORA so podatki za bolnike, ki so zboleli od leta 1961 naprej in so imeli ob diagnozi stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Dodatna metodološka pojasnila so na voljo na spletnem portalu http://www.slora.si .	Cancer incidence
Umrljivost zaradi raka	Umrljivost zaradi raka pomeni absolutno število vseh umrlih zaradi raka v točno določeni populaciji v enem koledarskem letu.	V program SLORA podatke o umrljivosti posreduje NIJZ. Možna so malenkostna odstopanja med uradno umrljivostjo in izpisi programa SLORA. Vzroki odstopanja so pojasnjeni na spletnem portalu http://www.slora.si .	Cancer mortality
Prevalenca raka	Prevalenca raka pomeni število vseh bolnikov z rakom v točno določeni populaciji, ki so bili živi na zadnji dan v koledarskem letu, ne glede na to, kdaj so zboleli.	Če je oseba zbolela za več raki, štejemo v prevalenco vsakega posameznega raka, razen pri prevalenci vseh lokacij raka skupaj. Več na spletnem portalu http://www.slora.si .	Cancer prevalence
Register raka Republike Slovenije	Register raka RS je eden najstarejših populacijskih registrov v Evropi, katerega namen je zbiranje in obdelava podatkov o vseh novih primerih raka in preživetju bolnikov z rakom.	RRRS je bil ustanovljen leta 1950 na Onkološkem inštitutu Ljubljana (OI LJ). Ena od stalnih oblik vračanja obdelanih podatkov so letna poročila Rak v Sloveniji. Novejši letniki so dostopni na spletni strani OI LJ: http://www.onko-i.si .	Cancer Registry of the Republic of Slovenia

NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
Groba incidenčna stopnja raka	Groba incidenčna stopnja raka je razmerje med številom novih primerov raka v koledarskem letu in številom prebivalcev v istem letu, pomnoženo s 100.000.	Groba incidenčna stopnja raka = (število novih primerov raka x 100.000) / število prebivalcev	Cancer prevalence
Groba umrljivostna stopnja raka	Groba umrljivostna stopnja raka je razmerje med številom umrlih zaradi raka v koledarskem letu in številom prebivalcev v istem letu, pomnoženo s 100.000.	Groba umrljivostna stopnja raka = (število umrlih zaradi raka x 100.000) / število prebivalcev	Crude cancer mortality rate
Starostno standardizirana incidenčna stopnja raka	Starostno standardizirana incidenčna stopnja raka je teoretična stopnja, ki pove, kakšna bi bila groba incidenčna stopnja raka, če bi bila starostna struktura te populacije enaka, kot je v standardni populaciji.	Uporabljamo jo, če analiziramo incidenco raka v daljšem časovnem obdobju (če se starostna struktura prebivalstva v času spreminja) ali če incidenco raka primerjamo med populacijami z različno starostno strukturo. Pri izračunu se uporablja evropska standardna populacija (100.000 prebivalcev, razdeljenih po 5-letnih starostnih skupinah, enotno za oba spola) po formuli: $SSS = \sum_{i=1}^{17} S_i * \frac{N_i}{P_i}$	Age-standardized cancer incidence rate
Starostno standardizirana umrljivostna stopnja raka	Starostno standardizirana umrljivostna stopnja raka je teoretična stopnja, ki pove, kakšna bi bila groba umrljivostna stopnja raka, če bi bila starostna struktura te populacije enaka, kot je v standardni populaciji.	Uporabljamo jo, če analiziramo umrljivost zaradi raka v daljšem časovnem obdobju (če se starostna struktura prebivalstva v času spreminja) ali če umrljivost zaradi raka primerjamo med populacijami z različno starostno strukturo. Pri izračunu se uporablja evropska standardna populacija (100.000 prebivalcev, razdeljenih po 5-letnih starostnih skupinah, razen delitve 0–5 let na 0 let in 1–4 leta starosti, enotno za oba spola) po formuli: $SDR = \sum_{i=0}^N \left(\frac{\text{št. primerov}}{\text{št. prebivalcev}} 100.000 \right) * ESP$	Age-standardized cancer mortality rate

NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
Starostno specifična incidenčna stopnja raka	Starostno specifična incidenčna stopnja raka je razmerje med številom novih primerov raka pri osebah določene starosti v koledarskem letu in številom prebivalstva enake starosti sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 100.000.	Starostno specifična incidenčna stopnja raka = (število novih primerov raka pri osebah določene starosti x 100.000) / število prebivalcev enake starosti	Age-specific cancer incidence rate
Starostno specifična umrljivostna stopnja raka	Starostno specifična umrljivostna stopnja raka je razmerje med številom zaradi raka umrlih oseb določene starosti v koledarskem letu in številom prebivalstva enake starosti sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 100.000.	Starostno specifična umrljivostna stopnja raka = (število zaradi raka umrlih oseb določene starosti x 100.000) / število prebivalcev enake starosti	Age-specific cancer mortality rate
Relativno preživetje	Relativno preživetje je približek preživetja bolnikov v primeru, da bi kot vzrok smrti upoštevali samo izbranega raka. Izračuna se kot razmerje med opazovanim preživetjem proučevane skupine bolnikov in preživetjem, ki ga glede na spol in starost v določenem obdobju pričakujemo v celotni populaciji, iz katere prihajajo bolniki.	Za izračun relativnega preživetja se uporablja slovenske letne popolne momentne tablice umrljivosti. Izračunano je s knjižnico relsurv v programskem paketu R. Več na spletni strani OI LJ: http://www.onko-i.si . Ta metoda ni enaka tisti za prikaz relativnega preživetja na spletišču SLORA. Podrobnejša metodološka pojasnila so na http://www.slora.si .	Relative survival